

ALTERNATIVT FÖRSLAG

Riktlinjer för kommunal förskola och pedagogisk omsorg

Förskolenämndens beslut

Förskolenämnden översänder [det alternativa förslaget från Kristdemokraterna och Moderaterna](#) till Kommunstyrelsen för fortsatt beredning.

Sammanfattning

Regler och villkor för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg reviderades av Kommunfullmäktige den 17 juni 2020. Dessa regler och villkor gäller för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg i Borås Stad. Reglerna grundar sig på bestämmelserna i Skollagen (2010:800) kap. 8, 14 och 25. I förslaget till nya riktlinjer har dokumentet delats upp mellan de ansvariga nämnderna. De nya riktlinjerna för förskola grundar sig på bestämmelserna i skollagen kapitel 8 och 29. Grundskolenämnden som ansvarar för fritidshem svarar för beredning av Riktlinjer för fritidshem och Förskolenämnden svarar för beredning av Riktlinjer för förskola **och pedagogisk omsorg**. Uppdelningen tydliggör Förskolenämnden respektive Grundskolenämndens ansvar.

De nya riktlinjerna har setts över i syfte att harmonisera med ny lagstiftning. Förslaget har beretts i samverkan med stadsjurist vid Stadsledningskansliet för att säkerställa innehållet utifrån juridiska aspekter. Reglerna har förtydligats och turordningen gjorts om så ansökningar i likhet med de flesta kommuner i Sverige turordnas på ansökningsdatum. Förskolenämnden föreslås få delegation för att på egen hand fatta beslut om kommande villkorsändringar i regler och villkor.

Ärendet i sin helhet

Regler och villkor för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg reviderades av Kommunfullmäktige den 17 juni 2020. Dessa regler och villkor gäller för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg i Borås Stad. Reglerna grundar sig på bestämmelserna i Skollagen (2010:800) kap. 8, 14 och 25. I förslaget till nya riktlinjer har dokumentet delats upp mellan de ansvariga nämnderna. De nya riktlinjerna för förskola grundar sig på bestämmelserna i skollagen kapitel 8 och 29. Grundskolenämnden som ansvarar för fritidshem svarar för beredning av Riktlinjer för fritidshem och Förskolenämnden svarar för beredning av Riktlinjer för förskola **och pedagogisk omsorg**. Uppdelningen tydliggör Förskolenämnden respektive Grundskolenämndens ansvar. I syfte att

harmonisera med Borås Stads riktlinjer för styrdokument byter dokumenten namn från Regler och villkor till Riktlinjer.

De nya riktlinjerna har setts över i syfte att harmonisera med ny lagstiftning. Förslaget har beretts i samverkan med tjänstepersoner på Grundskoleförvaltningen för att säkerställa samsyn och med stadsjurist vid Stadsledningskansliet för att säkerställa innehållet utifrån juridiska aspekter. Reglerna har förtydligats och turordningen gjorts om så ansökningar i likhet med de flesta kommuner i Sverige turordnas på ansökningsdatum. Förskolenämnden föreslås få delegation för att på egen hand fatta beslut om kommande villkorsändringar i regler och villkor.

Förändringarna i sin helhet redovisas i bilaga 1. Strykningar i texten redovisas med ~~genomstruken stil~~, tillägg i texten redovisas med understruken stil. **Röd text** förklarar varför ändringen sker, **blå text** redovisar KD:s och M:s **alternativa tilläggsförslag till texten**.

Barnkonsekvensanalys

I översynen av Regler och villkor har barnets bästa beaktats. Genom att byte mellan förskolor som ligger närmare varandra än 750 meter bara godkänns om det finns särskilda skäl skapas stabilare barngrupper. Tydliggörandet att ett barn endast kan ha en förskoleplats skapar trygghet och stabilitet och är i linje med barnets bästa.

Beslutsunderlag

Riktlinjer för förskola [och pedagogisk omsorg](#)

Samverkan

Ärendet har varit föremål för samverkan på FSG den 19 oktober 2023.

Beslutet expedieras till

Kommunstyrelsen

För Kristdemokraterna och Moderaterna,

Gunilla Christoffersson (KD)

Marie Fridén (M)

Alexandra Florén (KD)

Stefan Medin (M)

Jessica Sjösten (M)

Katja Lecznar (M)

ALTERNATIVT FÖRSLAG

~~Regler och villkor~~ Riktlinjer för kommunal förskola fritidshem och pedagogisk omsorg

Fastställd av Kommunfullmäktige: 20XX-XX-XX

Reviderad av Kommunfullmäktige: 20XX-XX-XX

Gäller från och med: 2024-01-01

Omfattning

Dessa regler och villkor gäller för kommunal förskola och pedagogisk omsorg i Borås Stad. Reglerna grundar sig på bestämmelserna i skollagen (2010:800) kapitel 8, ~~14~~, ~~25~~ och ~~29~~ och tydliggör hur Borås Stad tillämpar nyss nämnda kapitel i skollagen. Fristående förskolor och fristående pedagogisk omsorg i Borås Stad förväntas följa Borås stads turodningsregler. ~~Genomgående i dokumentet föreslås att regler och villkor avseende pedagogisk omsorg och fritidshem stryks. Reviderade regler för fritidshem bereds av Grundskolenämnden. Borås Stad har inte haft någon egen pedagogisk omsorg på flera år. Ansvaret för kommunal pedagogisk omsorg är numera också borttaget från Förskolenämndens reglemente. Blir det aktuellt att starta upp pedagogisk omsorg hanteras den verksamheten lämpligast i egna riktlinjer.~~

~~Öppen förskola och öppen fritidsverksamhet omfattas inte av detta regelverk.~~

Definition

Definition av begrepp

Vårdnadshavare

Med vårdnadshavare avses den/de som har vårdnaden om barnet (6 kap. föräldrabalken).

Förskola

Med förskola avses pedagogisk gruppverksamhet för barn under tid då vårdnadshavare eller familjehemsföräldrar arbetar eller studerar samt för barn som har ett eget behov av verksamheten. Barnen är inskrivna i verksamheten.

Allmän förskola

Allmän förskola erbjuds från och med höstterminen det år barnet fyller tre år och innebär rätt till avgiftsfri förskola under 525 timmar per år. Allmän förskola ingår i ordinarie verksamhet för barn som är inskrivna i förskola och begränsas till grundskolans läsårstider.

Pedagogisk omsorg

Med pedagogisk omsorg avses verksamhet som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem, under tid då vårdnadshavare arbetar eller studerar samt för barn som har ett eget behov av verksamheten. Barnen är inskrivna i verksamheten.

Fritidshem

Med fritidshem avses pedagogisk gruppverksamhet för elever i förskoleklass och grundskola till och med vårterminen det år eleven fyller 13 år, under tid då vårdnadshavare eller familjehemsföräldrar arbetar eller studerar samt för elev som har ett eget behov av verksamheten. Eleven är inskriven i verksamheten.

Villkor för plats

Förskola och pedagogisk omsorg

Plats i förskola eller pedagogisk omsorg erbjuds till barn bosatta i Sverige till dess barnet övergår till grundskolan utbildning för fullgörande av skolplikten. Den nya lydelsen speglar att barn kan börja i förskoleklass eller i anpassad grundskola.

Plats erbjuds i den omfattning det behövs med hänsyn till vårdnadshavares förvärvsarbete eller studier (studiemedelsberättigade eller SFI), eller för barnets eget behov på grund av familjens situation i övrigt.

Barn vars vårdnadshavare är arbetslösa eller föräldralediga (enligt föräldraledighetslagen [1995:584]) för annat barn erbjuds förskola 15 timmar i veckan.

Plats erbjuds även barn som behöver särskilt stöd i sin utveckling, eller har ett utökat omsorgsbehov.

Fritidshem

Plats i fritidshem erbjuds elever i kommunens förskoleklass, grundskola och grundsärskola.

Plats erbjuds i den omfattning som behövs med hänsyn till vårdnadshavares förvärvsarbete eller studier (studiemedelsberättigade eller SFI), eller för elevens eget behov på grund av familjens situation i övrigt.

Plats erbjuds till och med vårterminen det år då eleven fyller 13 år. Från och med höstterminen det år då eleven fyller 10 år kan öppen fritidsverksamhet erbjudas i stället för fritidshem.

Plats erbjuds även elever som behöver särskilt stöd i sin utveckling, eller på grund av vårdnadshavares sjukdom eller funktionsnedsättning behöver verksamheten.

Ansökan och placering

Ansökan görs till Förskoleförvaltningen via Borås Stads e-tjänst på www.boras.se. Ansökan kan ske tidigast då barnet är fyra månader. Det är lämpligt att en köansökan kan ske först vid fyra månaders ålder. Detta då vårdnadshavare ska ha blivit fastställda och för att undvika stress hos vårdnadshavare.

Förskola och pedagogisk omsorg

Ansökan om ~~plats nyplacering~~ i förskola eller pedagogisk omsorg kan ska göras till tre placeringsalternativ inom hela kommunen. Vid placering prioriteras önskemål om närhet till barnets hem eller skola. ~~Det tydliggörs att stycket avser nyplacering, att ansökan ska göras till tre placeringsalternativ (vilket redan sker i verksamhetssystemet idag).~~

Förvaltningen kan erbjuda annan placering än de som angivits i ansökan om det inte finns tillräckligt antal platser på önskade alternativ. ~~Det kan även vara placering i annan stadsdel.~~ Placering erbjuds i sådant fall efter närhetsprincipen. ~~Det tydliggörs att om inget av de tre önskade alternativen kan erbjudas sker placeringen utifrån närhetsprincipen.~~

Efter det att vårdnadshavare ansökt om plats och lämnat erforderliga upplysningar, skall plats erbjudas ~~omedelbart~~ antingen till önskad placeringsstart eller till tidpunkt senast inom ~~fyra~~ månader efter det att ansökan inlämnats. Besked om plats ges, om möjligt, senast en månad före placeringsdatum. ~~Det tydliggörs att plats i förskola ska erbjudas vid önskad placeringsstart eller senast inom 4 månader efter det att ansökan inlämnats.~~

Regeln om erbjudande av plats vid önskad placeringsstart eller till tidpunkt senast inom 4 ~~fyra~~ månader tillämpas inte för omsorg på obekvämt arbetstid.

Beslut om placering fattas när placeringserbjudandet besvarats. Om vårdnadshavare tackar nej eller utan giltigt skäl inte svarar på platsererbjudandet inom sju dagar avskrivs ansökan och vårdnadshavare får själva aktualisera nytt behov.

Från och med höstterminen det år barnet fyller tre år erbjuds oplacerade barn en plats vid en förskoleenhet även utan att något önskemål om förskola har anmälts av barnets vårdnadshavare om

1. barnet är fött utomlands och vistas i Sverige sedan högst fem år, eller
2. barnets vårdnadshavare som är bosatta i Sverige är födda utomlands och vistas i Sverige sedan högst fem år.

Erbjudandet ska lämnas till barnets vårdnadshavare senast tre månader före det datum då barnet tidigast kan tas emot. Platsen hålls reserverad för barnet till och med en månad efter det datum då barnet tidigast kan tas emot.

Från och med höstterminen det år barnet fyller tre år kan plats vid en förskoleenhet även ges utan att något önskemål om förskola har anmälts av barnets vårdnadshavare om barnet har behov av förskola för en bättre språkutveckling i svenska.

Reglerna om platsererbjudande vid en förskoleenhet utan föregående önskemål om placering från barnets vårdnadshavare gäller inte om barnet inte är folkbokfört i Sverige enligt folkbokföringslagen (1991:481) eller om det med hänsyn till barnets levnadsförhållanden eller situation i övrigt är uppenbart obehövligt. Styckena om erbjudande om förskola utan att något önskemål har anmälts är tillägg med hänsyn till förändringar i skollagen (erbjudande om förskola för bättre språkutveckling i svenska).

Ett barn kan endast ha placering på en förskola. Detta gäller oavsett om barnet bor växelvis hos vårdnadshavarna inom samma kommun eller i olika kommuner. Vårdnadshavarna ansvarar för att komma överens om vilken förskola de önskar att barnet ska vara placerad på. Om vårdnadshavarna inte är överens kan plats i Borås Stad erbjudas om barnet är folkbokfört i kommunen och inte har förskola hos någon annan huvudman. Det tydliggörs att ett barn endast kan ha en förskoleplacering, samt hur förskoleplats kan beviljas om vårdnadshavarna inte är överens.

Ändrade förhållanden som påverkar villkoren för förskoleplatsen, avgift och/eller omsorgstid, anmäls till Förskoleförvaltningen, anmälan görs via Borås Stads e-tjänst för ändamålet på www.boras.se.

Fritidshem

Plats till fritidshem ska erbjudas så snart det framkommit att eleven har behov av en sådan plats.

Beslut om placering fattas när placeringserbjudandet besvarats. Om vårdnadshavare tackar nej eller utan giltigt skäl inte svarar på platserbjudandet inom sju dagar avskrivs ansökan och vårdnadshavare får själva aktualisera nytt behov.

Ändrade förhållanden som påverkar villkoren för fritidshemsplats ska anmäls till Förskoleförvaltningen, anmälan görs via Borås Stads e-tjänst på www.boras.se.

Turordning

Huvudregel

Om plats i förskola eller pedagogisk omsorg inte kan anvisas omedelbart, turordnas ansökningarna efter barnets födelsedatum. Syskon turordnas efter äldsta syskonets födelsedatum, under förutsättning att syskonet är inskrivet alternativt söker plats i inom verksamheten. efter barnens ansökningsdatum. Har två barn samma ansökningsdatum turordnas det äldsta barnet först. Syskon turordnas alltid på samma ansökningsdatum, under förutsättning att syskonen vill påbörja sina placeringar inom verksamheten samtidigt. Syskon turordnas efter äldsta syskonets födelsedatum, under förutsättning av att syskonet är inskrivet alternativt söker plats inom verksamheten. Turordningen ändras till att gå efter ködatum vilket också sker i de allra flesta kommuner. I nuläget turordnas barn i kön efter barnets födelsedatum (äldst barn är först i kön). Fördelen med nuvarande system är att oplacerade äldre barn (som ofta behöver förskola inför skolstart) erbjuds en attraktiv förskoleplacering. Nackdelarna är emellertid flera. Nuvarande system gör planeringen av var förskoleplatser ska budgeteras svår. Många vårdnadshavare uppfattar reglerna som godtyckliga då de trots att de ställt upp sig i kön i god tid ändå hamnar långt ner i kön. Planeringsförutsättningarna för förskolorna är dåliga i och med att det inte går att veta vilka barn som utifrån kön kommer att börja på förskolan. Förändringarna som skett i skollagen som innebär att vissa äldre oplacerade barn (i allmän förskoleålder) ska erbjudas och reserveras plats på förskola, innebär att barn som sökt och vill ha plats på en viss förskola inte kommer kunna erbjudas plats på önskad förskola vilket Förskolenämnden tror kommer innebära att en stor del av dessa barn istället väljer att avvakta med förskolestart.

När verksamheten bedrivs i tydligt uttalade åldersgrupper kan hänsyn tas till ålder vid fördelning av platser.

Fördelning av platser till speciellt utformad förskoleverksamhet (exempelvis dygnet-runt-verksamhet eller hörsel förskola sker enligt av Förskoleförvaltningens speciellt framtagna rutiner).

Förskola som bedrivs till väsentlig del på finska, erbjuds om vårdnadshavare önskar detta.

~~Plats på fritidshem ska erbjudas så snart det framkommer att eleven har ett behov av sådan.~~

Omsorg på obekvämt arbetstid kan erbjudas efter prövning. För barn i förskoleålder respektive elever i fritidshemsålder tillämpas separata köer till dygnet-runt-verksamheten.

~~Turordningen gäller endast till placering på lediga platser. Barn som redan är placerade kan aldrig mista sin plats på grund av turordningsreglerna.~~ **Stycket gällande turordning stryks då det är underförstått att turordningen gäller till lediga platser.**

Förtur

Förtur till plats i förskola **eller pedagogisk omsorg** ~~kan även~~ ges enligt följande (i nedanstående ordning).

- Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling, eller barn som har ett utökat omsorgsbehov.
- Barn som riskerar att inte erbjudas plats inom fyra månader. ?
- Barn på enheter som avvecklas har förtur till önskad placering på annan enhet.
- Syskon har förtur till ledig plats på förskola **eller pedagogisk omsorg** där äldre syskon finns placerat.
- Under förutsättning att vårdnadshavare anmält önskemål om det, har barn som lämnar sin plats vid föräldraledighet har förtur till den förskola där de tidigare varit placerade.
- ~~Barn som placeras i annat boendeområde eller flyttar inom kommunen har efter sex månader förtur till omplacering till önskad förskola. ?~~
- ~~Barn i den sverigefinska minoriteten har förtur till förskola med verksamhet helt eller delvis på finska om vårdnadshavare har ansökt om sådan verksamhet.~~

Avseende barn i förskola förtydligas det vårdnadshavare som avslutar sin placering i samband med föräldraledighet behöver anmäla önskemål om förtur tillbaka till sin tidigare förskola. Punkten om att barn som placeras i annat boendeområde eller flyttar inom kommunen har efter sex månader förtur till önskad förskola stryks. Väljer berörda barn att stanna kvar i kön kommer de att hamna långt upp i kön ändå. Punkten om att barn i den sverigefinska minoriteten har förtur till förskola med verksamhet helt eller delvis på finska om vårdnadshavarna har ansökt om det, stryks. Orsaken till strykningen är att dessa barn utifrån att Borås är ett finskt förvaltningsområde har rätt till förskola med verksamhet helt eller delvis på finska och därför efter ansökan erbjuds plats.

~~Ansökan turordnas efter barnets kötid födelsedatum. Syskon turordnas efter äldsta förskoleplacerat syskons födelsedatum. När verksamheten bedrivs i tydligt uttalade åldersgrupper kan hänsyn tas till ålder vid fördelning av platser. Fördelning av platser till speciellt utformad förskoleverksamhet (exempelvis dygnet runt verksamhet eller hörsel förskola) sker enligt av~~

~~förvaltningens speciellt framtagna rutiner.~~ Stycket om hur ansökningar turordnas stryks.
Information kring hur platserna turordnas finns redan under stycket Huvudregel.

Om det finns särskilda skäl kan Förskolenämnden även i övrigt besluta om att ge förtur till placering.

~~Förtur gäller endast till placering på lediga platser. Barn som redan är placerade kan aldrig mista sin plats på grund av förtursreglerna.~~ Stycket stryks då det är underförstått att förtur gäller till lediga platser.

Byte av förskola för inskrivet barn

Byte mellan förskolor som ligger närmare varandra än 750 m godkänns bara om det finns särskilda skäl. Avstånd mäts utifrån den närmaste vägen där man kan gå eller cykla mellan förskolorna. Ur ett barnperspektiv är många byten av förskolor dåligt. Barnen hamnar i nya barngrupper och anknytningen till pedagogerna försvåras.

Barn som önskar byta mellan två kommunala enheter prioriteras endast vid placering i augusti eller januari.

Har barnet längre än 5 fem km till förskolan från hemmet och den önskade förskolan ligger närmare prioriteras byte även vid andra placeringsperioder. Avstånd mäts utifrån den närmaste vägen där man kan gå eller cykla mellan barnets folkbokföringsadress och förskolan. Förtydligande kring hur avstånd mäts.

Går syskon på olika enheter prioriteras byte till syskons enhet även vid andra placeringsperioder.

Om det finns särskilda skäl kan Förskolenämnden besluta om omplacering.

Vistelsetid

Barns vistelsetid i förskolan schemaläggs utifrån vårdnadshavares arbete eller studier. Vistelsetiden bestäms utifrån vårdnadshavarnas sammanvägda behov.

Barn vars vårdnadshavare arbetar eller studerar har ~~vistelsetid~~ omsorgsbehov i den omfattning arbetet eller studierna kräver (i normalfallet arbetet eller studiernas omfattning) ~~närvaro på arbetsplats eller skola kräver.~~ Restid och tid för sömn ~~vid~~ efter nattarbete eller arbetsrättslig ledighet samt studietid i hemmet under vardagar, dagtid, inräknas i den totala vistelsetiden. Dagens arbets- och studieliv kräver inte alltid att vårdnadshavare har en fysisk närvaro på arbetet eller skolan. Stycket ändras i syfte att tydliggöra att arbete och studier kan ske hemifrån.

Barn som behöver särskilt stöd i sin utveckling eller har ett utökat omsorgsbehov, kan efter ansökan få beviljad utökad tid.

Ändring av omsorgsbehov ~~vistelsetid~~ gäller från den tidpunkt som anges i e-tjänst för ändamålet ~~schemat~~, dock tidigast från det att ändringen schemat lämnats in. Stycket uppdateras i syfte att tydliggöra att e-tjänst (i nuläget Tempus) används för att ändra omsorgsbehovet.

Uppgiftsskyldighet

Vårdnadshavare ansvarar för att lämna korrekta uppgifter avseende anställning, studier, inkomst, arbetstid, studietid och ledighet. Barnets vistelsetid och avgift fastställs utifrån lämnade uppgifter, kontroller genomförs.

~~15-timmarsplacering~~ Placering för barn till arbetssökande och föräldralediga

Rektor ansvarar för att verksamheten fungerar på ett tillfredsställande sätt och beslutar, efter samråd med vårdnadshavare och personal, vilket av nedanstående schemaalternativ som kan erbjudas för vilket barn. Schemaalternativen gäller även för barn som enbart har allmän förskola. Schemaalternativen gäller även för barn som enbart har allmän förskola.

Det finns möjlighet att välja mellan tre alternativ vid ~~15-timmarsplacering~~ i förskola:

- ~~3~~Tre timmar på för- eller eftermiddagen ~~5~~fem dagar i veckan Lunch ingår inte.
- ~~5~~Fem timmar ~~3~~tre dagar i veckan. Lunch ingår.
- ~~6~~Sex timmar ~~2~~två dagar ena veckan och ~~6~~sex timmar ~~3~~tre dagar andra veckan. Detta alternativ innebär ett 14 dagars schema. Lunch ingår.

~~Vårdnadshavares önskemål om schematider ska, om möjligt tillgodoses.~~ **Enligt Skollagen har rektor ansvar för sin inre organisation. Det tydliggörs att det är rektorn som beslutar (utifrån på förhand givna alternativ) vilket schemaalternativ som kan erbjudas.**

Uppsägning av plats

Uppsägning av plats skall ske senast en månad (30 dagar) innan barnets placering skall upphöra. Avgift tas ut under uppsägningstiden.

Förskolenämnden har rätt att säga upp barnets plats enligt nedan:

- Om plats inte nyttjas regelbundet under en tremånadersperiod (som regelbundet nyttjande räknas tio timmar per vecka).
- Vid utebliven betalning.
- Vid upprepad misskötsamhet mot regler och villkor, exempelvis kring vistelsetid, eller rektors anvisningar.

Stycket kompletteras med två punkter där det framgår att Förskolenämnden kan säga upp förskoleplats om den inte nyttjas eller om vårdnadshavarna upprepande inte följer regler och villkor.

Tillämpning

Förskolenämnden får utfärda tillämpningsanvisningar gällande regler och villkor för förskola, ~~fritidshem~~ och pedagogisk omsorg, samt omsorg på obekväm arbetstid.